

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVE TA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR X.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SREDA 18. JULIJA (JULY) 1917

ŠTEV.—NUMBER 167.

SEVERNE DRŽAVE IN NOVA ARMADA.

Prebivalstvo v severnih državah je ocenjeno v mnogo večjem številu, kolikor ga je v resnici.

OČENITEV PREBIVALSTVA JE IZZVALA OGORČENJE.

Washington, D. C. — Ocenitev prebivalstva je povzročila splošno kritiko, ker bo po tej ocenitvi proporcionalno po prebivalstvu več mož in fantov poklicanih v vojaško službo iz severnih držav kot iz južnih.

Številni urad je cenil število prebivalcev v severnih državah mnogo višje nad pravih številom. Po vroči debati, v kateri je senator Brandegee označil postopanje za izžrebanje nove armade kot "igro s kockami, v kateri je vlit vsi vec," je senat sprejel resolucijo, ki nalaga trgovskemu tajniku, da predloži ocenitev števila prebivalstva za izžrebanje nove armade in na kakšen način je bila ocenitev izvršena.

V debati so govorniki poudarjali, da so v Chicagu prišli en milijon prebivalcev, da bo mesto moralo dati več vojakov. Rekli so, da so tudi drugim severnim mestom prišli več prebivalcev.

Senatorji iz južnih držav so se deli in molčali, ko so jim severni tovariši čitali številke o prebivalstvu iz južnih držav, k čim jih je vojnemu departamentu izročil Rogers iz Južne Karoline, ki je ravnatelj števnega urada.

Ko se je izvedelo, da je v kongresu nastal vihar vsled očitne številke prebivalcev, je takoj sledila konferenca med Rogersom in uradniki vojnega departamenta.

Če vihar proti ocenitvi prebivalstva poneha, tedaj se najbrž vrši izžrebanje fantov in mož po sedanji ocenitvi, če pa ne pôleže, tedaj se mogoče dogodi, da bo izžrebanje v tem tednu zadržano, dokler stvar ni izravnana.

Tožbe niso prišle na dan le v kongresu, ampak so se pritožili tudi mnogi državni in mestni uradniki pri vrhovnemu maršalu, da je ocenitev krivična.

Lowden, governor Illinois, in Goodrich, governor Indiane, sta razpravljala o tem, kako je mogoče, da se je prebivalstvo tako hitro pomnožilo. Javno je bilo, da so številke za Chicagu pretirane, in mnogi trdijo, da so v Chicagu prišli en milijon prebivalcev.

Governor Lowden je vložil protest pri vrhovnem maršalu in je zahteval, da se postopa pravično napram prebivalcem v Illinoisu.

MILICA MOBILIZIRANA.

Washington, D. C. — Mobilizacija milice je pričela danes. Dasiravno niso bila izdana povelja, da se čete ukrcajo pred petim avgustom, govore okoliščine, da dobe nekatere divizije ukaz za odhod nekake dne po petem avgustu.

Po proklamaciji predsednika Wilsona je mobilizirana milica iz držav New York, Pennsylvania, Ohio, West Virginia, Michigan, Wisconsin, Minnesota, Iowa, Severna in Južna Dakota in Nebraska. Milica iz teh držav prejeta plačo iz zvezne blagajne od poudelja.

Mobilizirana milica se je takoj pričela zbirati v državnih vežbišnih taborih in mobiliziranih je približno 125,000 mož.

KAJ JE S CENAMI ZA PREMOMO?

Chicago, Ill. — Posvetovalni komite za produkcijo premoga in državni obrambni svet sta na skupni konferenci izdelala načrt za ocenitev premoga in pomožitev njegove produkcije.

Pravijo, da so cene pri rudniku in transportni troški že uravnani, zdaj pa priporočajo, da zvezne oblasti uravnajo še profit trgovcev, ki prodajajo premog na drobno.

Ljudstvo je sito že takih obljub in čaka nestrpnost, da pridejo s cenami na dan.

RAZDVAJANJE MNOGORODNIH DELAVCEV.

Teško stališče delavske organizacije, ker delodajalci delajo meje med narodnostimi in plemenskimi razlikami.

DIVIDE ET IMPERA.

Jerome, Ariz. — Vseh tiranov je bilo vedno geslo, deli in vladaj. Toda tega gesla so se posluževali tudi industrijalni knezi. Kjerkoli so mogli, so nahujskali narod proti narodu, pleme proti plemenu. Tako so lahko delali povsod, dokler se niso delavci organizirali. Narodni in plemenski boj naj bolj ovirata napredek strokovne organizacije.

Kako težko je organizirati delavce, dokazuje stavka rudarjev v Jerome, Ariz., če vemo, h kolikim narodom so pripadali.

Pri United Verde kompaniji je zastavkalo 968 rudarjev, in ko so bili organizirani v strokovno organizacijo, so se po narodnosti delili takole: Američani 150, Mehikanci 301, Španci 69, Irci 44, Angleži 10, Nemei 14, Kanadčani 3, Francozi 6, Švicarji 3, Švedi 19, razni Slovani 18, Slovenci in Hrvatji 197, Italijani 68, Škoti 3, Galečani 3, Grki 10, Portugaleci 3, Srbi 27, Črnogorci 13, Bolgari 5.

PREISKAVA MESNE INDUSTRIJE.

Washington, D. C. — Francis J. Heney iz San Franciscia prične preiskavo, da dožene, če postoji trust za živila. Heney je poznan kot neizprosni zasledovalec trustov.

Heney prične s preiskavo v Chicagu in najprvo pride na vrsto mesna industrija.

Predsednik je naročil zvezni obrtni komisiji, da poišče kompanije in je posameznike, ki so se združili, da izrabijo položaj za profitarstvo.

Preliminarna preiskava bo samostojna, in ne bo v stiku z justičnim departamentom. Če preiskava dožene, da postoje zločinski stiki, ki so kaznjivi po Shermanovem protitrustanskem zakonu, tedaj obtožba sledi preiskavi.

Heneyju bo pomagal pri preiskavi komisar Davies, ki dobro pozna manipulacijo trustjanov.

GOVERNER JE ZADEL ŽEBEL NA GLAVO.

Washington, D. C. — Goodrich, governor Indiane, je dokazal meddržavnemu trgovskemu senatnemu odseku, da je tri dolarje za tona premoga pri rudniku za sto odstotkov previsoka cena.

Governor priporoča, da kongres sprejme postavke, ki določajo ceno premoga, ali pa pooblasti kakšno komisijo, da izvrši to delo. Governor pravi, če kongres ne stori nič v tej zadevi, da skliče državno legistaturo k izvanrednemu zasedanju, da uravna cene za premog v državi.

ZANCANELLI IN LAWSON PO POLNOMA OPROŠČENA.

Denver, Colo. — Okrajno sodišče okraja Las Animas v Coloradu, je definitivno izreklo, da sta Luigi Zancanelli in John Lawson popolnoma prosta vsake obtožbe, ki sta bila obsojena v ječo. Prvi je bil obsojen, da je ubil v streljaku rudarja nekega kapitalističnega špijona na ulici v Trinidadu, drugi pa, da je bil zapleten v uboj, ko je bil ubit neki rudniški stražar.

Pravica je končno le zmigala.

ZDRUŽENE DRŽAVE ZORADE SVOJE TOVARNE ZA PROIZVAJANJE SOLITRA.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker naznanja, da prično z gradnjo tovarn za produkcijo solitra iz zraka takoj, ki bodo stala približno \$4,000,000. Za gonilno silo ne bodo rabili vode, tudi zemljišča še niso izbrana.

IZŽREBANJE REKRUTOV SE VRŠI V SOBOTO.

Vojaški nabori so se zakasnili vsled počasnega dela nabornih komisij v mnogih državah.

15 DRŽAV SE NI POSLALO IMENIKOV.

Washington, D. C. — Poročila gabornih komisij iz nekterih držav prihajajo zelo počasi, in vsled tega sodijo, da se izžrebanje rekrutov ne vrši pred soboto. Petnajst držav do sedaj še ni poslalo poročila nabornih komisij in najbrž tudi še ni dokončalo dela.

Naborne komisije imajo izdelati po dva prepisa imenika registrirancev. En prepis oddajo vrhovnemu maršalu, drugega pa governorju države.

Od 4,559 nabornih distriktov je do sedaj izostalo poročilo v Washingtonu za tisoč distriktov, governorji jih pa niso dobili od nekaj sto distriktov. Na pr. v Kaliforniji dobi governor imenik pet dni prej, preden dospe v Washington. Governor poroča vrhovnemu maršalu le tedaj, ko dobi poročilo iz vseh distriktov v njegovi državi. In to zakasnuje izžrebanje in vojaške nabore.

ŽENE SO NAPRAVILE POLICIJSKEMU NAČELNIKU MODRE OČI.

Highland Park, Ill. — Tukaj je prepovedano sestiti v hosto, četudi ni zgrajena, ako je privatna lastnina.

Policijski načelnik William Meyers je skušal to raztolmačiti kakšnim petdesetim izletnikom, ki so rekli, da pripadajo k cerkveni občini reda sv. Pavla.

Ko je policijski načelnik spoznal, da ne opravi nič z besedo, je prijel neko ženo pod pazduho in jo je hotel odvesti s sabo. Ali na letel je slabo. Kmalu je bila zbrana krog njega gruča žen, ki so mu v sveti jezi napravile modre oči. Policař Faulkner, ki je hotel pomagati svojemu šefu, je dobil take batine, da je v zdravniški oskrbi.

Meyers pravi, da so možje le stali-naokoli in gledali, žene so pa padle po njem. Končno se mu je posrečilo potegniti samokres. Artilerijah je bilo šest žen in deklet in pet moških.

OGROMNA POSOJILA ZA ZAVEZNIKE PRED DURMI.

Washington, D. C. — Preden bo zaključeno sedanje zasedanje kongresa, in če se ne zgodi nekaj izrednega, bo kongresu posojilo za nove ogromno posojilo za zaveznike. Sedanje posojilo \$3,000,000,000 poide že v treh ali štirih mesecih, če bo vlada posojevala denar po tej meri kot do sedaj.

Znamenja kažejo, da bo drugo posojilo znašalo \$5,000,000,000. Vojne troške za Ameriko cenijo v prvem letu na \$4,000,000,000.

Zakladniški tajnik McAdoo je torej govoril resnico, ko je dejal, da bo že v prvem vojnem letu treba pripraviti \$10,000,000,000.

VPRAŠANJE POTAPLJAČ BLIŽJE REŠITVI.

Washington, D. C. — Frank J. Sprague, bivši predsednik ameriškega inštituta za elektrotehniko in član mornariškega sveta, je predložil mornariškemu tajniku tajniku Danielu splošen načrt proti potapljačem.

Dasiravno niso detajli znani, se razume, da načrt aloni na priniplo ofenzive in ne defenzive. Pravijo, da zgrade nove vrste patrolne ladje, ki bodo zelo nevarne za potapljače.

VREME.

Severni Illinois, južni Michigan in Wisconsin: V sredo jasno in gorko. Severni in severnoistočni vetrovi prenehajo. Temperatura v zadnjih 24 urah se je sukala od 60 do 65 stopinj. Sonce izhaja ob 4.29, zahaja ob 7.23.

SENATOR REED IN ŽIVILSKA PREDLOGA.

Znani senator iz Missourija dela na vse kriplje, da bi zavlekel vladno kontrolo nad živili.

HOOVERJU OČITAJO, DA JE POMAGAL DRAGINJI.

Washington, D. C. — Herbert C. Hoover je odklonil, da komentira očitke senatorja Reeda iz Missourija, ki mu očita v senatu, da je vodil "spekulacijske operacije" pri nakupu potrebnih pomožnih komisije za Belgijo. Obtožbo je ostro zavrnil John Beaver White, član ameriške komisije.

White je rekel: "Od začetka sem je ameriška komisija kupovala potrebščine za Belgijo v Združenih državah. Hoover in ameriška komisija nista nikdar spekulirala pri nakupu potrebnih za Belgijo. Kličem vam v spomin besede, ki jih je govoril Mr. Hoover pri ustanovitvi ameriške komisije: 'Nočem imeti sam opravka s temi stotinami milijonov dolarjev, ker nekake dne bo vstal kakšen predio v tej državi in bo rekel, da sem jih ukradel!'"

Te besede so kratke, toda krepke, ki so zadele žebel na glavo.

Senator Reed je poznan kot nasprotnik živilski predlogi, jokal je še tudi v imenu farmerjev, da bodo imeli veliko izgubo, če bo sprejeta živilska predloga.

V svoji obtožbi je dejal, da je Hoover kupoval fižol po nizki ceni v Chicagu. Imel je 250 milijonov dolarjev na razpolago. Ko so bile cene visoke, je pa fižol zopet vrget na trg, kar je povzročilo, da so cene kviško, ker je to igro večkrat ponovil.

V obrambo Hooverja je govoril senator Phelan. Dejal je, da Reed ni dokazal, da je Hoover nespodoben za živilske upravitelja. Rekel je, da ni nikdar belgijska komisija spekulirala z živili. Enkrat samkrat se je približala spekulaciji, ko je kupila večjo množino fižola, ki ga je zopet prodala, ker ni imela sredstev za transportacijo. Dobiček iz te kupitve je šel v pomožni sklad za Belgijo.

ORGANIZIRANJE KLAVNIŠKIH DELAVCEV.

Chicago, Ill. — Na zborovanju "Delavske federacije za Chicagu" je bila sprejeta resolucija, ki priporoča vsem strokovnim organizacijam, ki imajo stike z delavci v klavnicah, da prično z organiziranjem teh delavcev.

Rezolucija označuje mesarske kraje kot prave tirane, ki drže svoje delavce v "industrijalni sužnosti."

Noekels, tajnik federacije, je dejal, da zamorski delavci delajo radi za \$1.25 na dan, mejemt ko belopoltni delavci zahtevajo \$2.50.

John Fitzpatrick, predsednik federacije, bo vodil organizatorično delo.

RUDNIŠKI BARONI SE POSLUŽUJEJO ZAMORCEV ZA STAVKOKAŠTVO.

Frankford, Ill. — Governor A. C. Stanley je odredil čete v Providence, da ne pride do boja med belopoltnimi in zamorskimi rudarji. V Providenceu traja stavka rudarjev že nekaj dni.

Delavski voditelji obtožujejo rudniške barone, da uvažajo zamorce iz juga kot stavkokaze.

STO MILJONOV ZA MORNARICO.

Washington, D. C. — Mornariški tajnik Daniels je zahteval \$100,000,000 naknadnega kredita za gradnjo novih razruševalcev in potapljač.

OTROVAN FIŽOL NA TRGU.

St. Pul, Minn. — John McCabe, pomožni tržni komisar, izjavlja, da je bila na trgu zaplenjena večja množina otrovanega fižola. Fižol je semkaj dospel od pacifične obali. Oblasti so uvedle preiskavo.

KATOLIŠKA STRANKA V NEMCIJI ZAGOVARJA PODMORSKO VOJNO.

Klerikalci ne odobravajo Erzbergerjevega napada na submarinke. Politična bitka med junkerji in protianek-sisti. — Vladna kriza v Petrogradu; štirje ministri so odstopili. Vsa ruska fronta je v ognju. Rusi so izgubili Kaluš. Vroči boji na Goriškem.

London, 17. jul. — Iz Petrograda javljajo, da sta bili sinoči dve protivladni demonstraciji, ki sta povzročili krvave izgrede na Nevskem Prospektu. Bilo je streljanje in več oseb je obležalo mrtvih in ranjenih. Dalje poročajo, da so resignirali trije ministri: A. J. Singarov, finančni minister, profesor Manuilov, naučni minister in knez Šakovski, načelnik oddelka za javno podpora. Kabinet je imel danes izredno sejo v nameri, da odvrne novo vladno krizo.

Poznejše poročilo pravi, da je resigniral tudi trgovski minister Štepanov. Vti ti ministri spadajo h kadeški stranki.

Petrograd, 17. julija. — Včeraj je prišlo do kabinetske krize, ki je nastala vsled ukrajinske afere. Vlada je namreč poslala Tereštenka in Ceretelija v Kijev, da skušata pomiriti ukrajinske separatiste. Ministra sta se vrnila in poročala kabinetu, da je zdaj stvar v redu. Kadetski ministri so pa nasprotovali gotovim obljubam, ki sta jih dala Tereštenko in Cereteli Ukrajincem, češ, da nista bila pooblašena, da v imenu vlade dajata kakšne koncesije. Večini ministrov — in med temi tudi socialisti — ja pa odobrila akcijo Tereštenka in Ceretelija, vsled česar so takoj štirje kadeti podali ostavke.

Dunaj čez Amsterdam, 17. julija. — Avstrijski državni zbor je šel na počitnice za nedoločen čas.

Amsterdam, 17. julija. — Katoliška stranka v Nemčiji je izdala dolg zagovor, v katerem pravi, da poslanec Erzberger, ki je pred nekaj dnevi napadel vlado in submarinsko kampanjo, ni govoril v imenu stranke. "Naša najmočnejša ofenzivna sila so podmorski čolni", — se glasi zagovor — "ki sicer niso končali vojne to poletje, kakor je bilo pričakovati, toda s tem še ni rečeno, da so brez uspeha. Iz tega razloga ni katoliška stranka nikoli svetovala, da naj vlada ustavi submarinsko bojevanje."

Curih, 17. jul. — Iz Berlina javljajo, da bo novi kancelar dr. Michaelis naznanil v četrtek svoj program. Kancelar je v neprestanih konferencah z voditelji raznih strank in posvetoval se bo tudi s kaiserjem, predno nastopi v javnosti.

Druga brzojavka pravi, da je dr. Mathias Erzberger, vodja klerikalcev, ravnal po indirektnem navodilu iz Vatikana, ko je zadnji teden zahteval mir na podlagi status quo v glavnem državno-zbornem odseku. Papež je baje zainteresiran pri tem gibanju.

Amsterdam, 17. jul. — Zadnje vesti iz Berlina namigujejo, da novi kancelar ne bo podpiral mirovnega programa, ki ga je osvojil večinski blok v rajstagu; nekateri celo trdijo, da je Michaelis orodje militaristične klike a Hindenburga in Ludendorffom na čelu. Skoraj gotovo pa je, da bo novi kancelar skušal doseči kompromis med anekskisti in privrženci miru brez aneksij.

Boj med libemali in pangermanci za mirovne pogoje je zdaj zasenčil vsa druga vprašanja v Nemčiji. Kakšen mir bo: brez aneksij in odškodnin ali Hindenburgov mir z aneksijami in odškodninami? To vprašanje je vročilo volilno reformo v ozadje. Junkerji so se srdito zagnali proti (Dajle na 5. st., 2. kol.)

Berlin čez London, 17. julija. — Generalni štab javlja danes, da so Rusi izpraznili Kaluš. Benaki polki so zasedli gosde severno od Kaluša na kar so Rusi ostavili mesto in se umaknili na južni breg Lomnice.

Petrograd, 17. julija. — Vojni urad javlja, da so ruske čete opustile Kaluš in se umaknile za reko Lomnico. Rusi so pregnali sovražnika iz vasi Novica.

Haag, Holandska, 17. julija. — "Courier de la Meuse" poroča, da so Nemei umaknili civilno prebivalstvo iz Meenena blizu belgijske fronte. 1500 oseb so poslali v Malines in Vilvoorde. Vse utrdb v Liegu so podminirali v zadnjih dveh tednih.

London, 17. jul. — Iz Petrograda poročajo o ljutih bojih, ki divjajo od Baltičkega morja do ustja Donave in moldavskih planjav na Rumunskem — kakih 900 milj dalje. Nemei in Avstrijci hito s pomožnimi četami in topovi, kjerkoli jih morejo dobiti, da ustavijo ruski naval, ako se še sploh da ustaviti. Divizije, ki so jih Nemei poslali iz ruske fronte na Francosko, zdaj vsiojo nazaj in Avstrijci se poslužujejo rezerv na italijanski fronti. Lahko se zgodi, da je sedanja velika bitka na ruski fronti odločilna. Hindenburg bo morda v skrajnem obupu poskusil a protiofenzivo pri Rigi, da olajša pritisk v Galleiji.

Petrograd, 17. jul. — Vojni urad je sinoči beležil uspehe velike ruske ofenzive v prvih dvanajstih dneh. Od 1 do 13. julija so ruske čete ujele v Galleiji 35,809 mož in 834 častnikov. Bojni plen znaša: 93 težkih in lahkih kanonov, 28-zakopnih mortarjev, 403 strojne puške, 43 močnarjev za metanje min, 45 močnarjev za metanje bomb, tri aparate za brizganje ognja, dva eroplana in ogromno množino različnega bojnega materijala.

Prizorišče ljutih bojev je bilo včeraj v Lodzijanu, 18 milj južnozapadno od Kaluša. Vas so branili Avstrijci, katere so Rusi počili iz iztočnega dela vasi. Po vročem boju so se Rusi ustavili in zakopali v jarku v okupiranem delu. Krvava bitka se je vršila tudi na zapadni strani Lomnice, kjer so Nemei skušali ustaviti Ruso in jih vredi nazaj čez reko. Ruske čete so odbile vse protinapade in povzročile sovražniku velike izgube.

Z okupiranjem Doline južno od Dnjestra so Rusi prodrli trideset milj daleč od svoje stare bojne linije, na kateri so bili pred ofenzivo. V večeršnjih bojih je bilo ujetih 16 častnikov in 900 mož.

Berlin čez London, 17. jul. — Generalni štab je sinoči poročal na kratko: Med Baltičkim morjem in Karpati je bilo danes vroče bojevanje pri Rigi in južno od Dvinska. Ruski napadi v gozdih Karpatih so bili odbiti.

Angleži zopet napadajo v Belgiji. London, 17. jul. — Vojni urad javlja danes, da so angleške čete napadle iztočno od Messinesa v Belgiji in nekoliko napredovale iztočno od Warnetona. Warneton je dve milj od Messinesa, kamor se steka več važnih cest; Nemei so tamkaj imeli svojo bazo. Nemška artilerija je bila včeraj aktivna južnozapadno od Lensa in v okoliščini Armentièresa. V zračnih spopadih so Nemei izgubili tri eroplane in Angleži tudi tri. (Dajle na 5. st., 1. kol.)

Razmere v jugoslo- vanskih krajih.

Že v prejšnji številki smo navedli, kakšne razmere vladajo v stari domovini, na Kranjskem in v Pri-
morju ter na Hrvaškem, sploh v
jugoslovanskih krajih.

Próbno je že bilo, kakšno po-
manjkanje vlada v vseh jugoslo-
vanskih deželah. K temu naj do-
dajmo še tri vesti, izmed katerih e-
na najbolj osvetljuje tamošnje
razmere.

Ljubljanski "Slovenec" prinaša
z dne 14. maja sledečo vest:

"V Ljubljani se je obesila žena
davčnega uradnika Viktor Bil-
sehofa skupno z otrokom šestih
mesecev. Za moža je postala pre-
mimo, v katerem ga obvešča da gre
v smrt skupno z otrokom, ker ga
ne more doživeti."

Komentar k tej vesti je nepo-
treben. Tako pomatjanje hrane,
da že mati ne more več dojiti svo-
jega otroka radi oslabelosti, je že
dosegel višek.

"Hrvatski Dnevnik" poroča,
da je bilo mesto Zader v Dalmaciji
en dan brez kruha. Prebivalci
so dobili mesto kruha polento in
so se hvalili, da je bila dobra. To
je lahko verjeti, ker kruh, ako ga
pečejo iz zdrobljenega lesa, ni po-
sebnost užiten.

Ker že ne morejo dobiti dovolj
ribo obalah Jadranskega morja,
— ne ve se zakaj, ali radi pomanj-
kanja ribičev, kar je najbolj goto-
vo ali pa mogoče radi tega, ker
se boje ribiči na visoko morje ra-
di min in sovražnih bojnih ladij
— je mestna uprava v Spletu vpe-
ljala nakaznice za ribe. Temu je
sledila tudi mestna uprava v Du-
brovniku. Vsak ribič bo od sedaj
naprej moral odstopiti vse nalov-
ljene ribe mestni upravi, ki jih po-
tem enakomerno (menda?) razde-
li med prebivalstvo. Dosedaj so si
tamošnji prebivalci, kateri stanuje-
jo v bližini morja, vsaj tešili
glad z ribami, ako so jih dovolj
nalovili. Sedaj bodo pa še ribe
pod mestnim nadzorstvom.

Že v eni prejšnji številki je bi-
lo poročano, da vsled splošnega
pomanjkanja pada rojstvo otrok
v Avstriji. Tako je sedaj "Sloven-
ski narod" v Ljubljani prinesel
statistiko, koliko otrok je bilo ro-
jenih v zadnjih letih. V Ljubljani
je bilo leta 1910 rojenih na vsakih
tisoč oseb 25.5 otrok; leta 1916
pa samo 19.1 In to ni nič čudne-
ga, če pa matere ne morejo dobiti
svojih otrok ko jih rode.

Ako se oziramo na izgube pre-
bivalstva na bojiščih, dalje koliko
jih pounje doma vsled pomanjka-
nja, koliko jih je vlada poslala ko
vrvi v nebesa in usmrtila na dru-
gi način in na tako rapidno pa-
danje porodov, moramo sklepati,
ako se razmere takoj ne izpreme-
ne, da bodo narodi začeli tako iz-
umirati v Evropi, da bo polovica
Evrope, ki je bila dosedaj najbolj
gosto naseljena, prazna. In pred-
no bodo narodi prišli do svoje po-
lovišne prejšnje moči, bodo prete-
kla desetletja. In kdo je vsega
tega kriv? Ali si centralni zavez-
niki v svojih bedastih iluzijah
predstavljajo nekako kraljestvo
na podrtinah in razvalinah evrop-
skih narodov? Zadet mora vse te
kronane trine in krvooke pro-
kletstvo vseh evropskih narodov.
Mogoče bo kdo rekel, da so zavez-
niki istotako narod za vso bedo
med svojimi narodi in da bi že la-
hko sklenili mir, ako bi hoteli.
Da resnica je, da bi ga lahko, ako
bi hoteli. Toda vprašanje je, kak-
šen mir? Mir še pred večjo in kr-
vavejšo vojno, v kateri bi si kri-
ta holococnska vlada zopet sku-
šala doseči cilj, kateri ji je izpo-
letel sedaj. Toda pri vsaki stva-
ri se kaznuje povzročitelja hudo-
delstva in ne tistega, kateri so
brani. Kdo je to vojno povzročil?
Kdo je napadel mirno Srbijo? Kdo
je opustošil nič drugega aluteco
Belgijo? Kdo je vganjal krvave
orgije v Belgiji, ki presegajo vsi
tiranstva zgodovine? Kdo je od-
govoren za uničen cvet narodov?
Kdo bo skrbel za milijone vdov,
sirot in pohablencev? Ni kazni na
svetu, katera bi bila prelanka za
povzročitelja vsega gorja, ki je v
Evropi in radi katerega morajo še
nedolgi dojenčki trpeti na mate-
rinih prsih. Ako kdo vse to pre-
mislí, mu mora zavreti kri in kli-
estí makavevanje na povzročitelje,
za katere ni nobena beseda in no-
bena povzročitelj zadosti primerna. In
uta makavevanja bo prišla...

Ker je Avstrija že na robu raz-
pada, je začela urejevati svojo raz-
lavo po vzoru nemške junkerske

vlade. Začela je, oziroma nadalju-
je, kjer je začela že pred desetlet-
ji, reševati jugoslovansko vpraša-
nje. Tako poroča "Slovenec" 12.
maja, da se bo vršila po inicijati-
vi izdajatelja vojaškega strokov-
nega lista "Armee Zeitung" dne
29. maja v dvorani "Avstrijskega
političnega društva" na Dunaju
enakotno o jugoslovanskem vpraša-
nju, in to sedaj v širšem obsegu.

Torej se je že vršila in sicer v
"širšem obsegu." Radovedni smo,
v kakšnem širšem obsegu? Ali mo-
goče, da bodo v širšem obsegu ger-
manizirali jugoslovanske kraje?
Ali bodo izvrševati še v širšem
obsegu eksekucije nad jugoslo-
vanskim prebivalstvom? Saj vlad-
ni krogi na Dunaju in Berlinu ne
znajo drugače reševati jugoslo-
vanskega vprašanja, ki ga rešuje-
jo že desetletja in po vsakem ta-
kem reševanju je bilo nekaj ju-
goslovanskih politikarjev, sodnj-
sko preganjanih. Poročilo o seda-
njem reševanju še ni bilo nikjer
izdanega. Sicer ga pa sploh ne po-
trebujemo, ker se dobro ve, kak-
šno je. Pri vsakem takim reševa-
nju so Nemci prišli do večje mo-
či, dočim so bili Jugoslavlani dar-
ritveni kozel.

Iz vseh teh poročil se razvidi,
da je tam sila priklopela že do vr-
hunca in prav lahko vzkliknemo
z latinskimi pesnikom: "Quousque
tandem abutere, Catilina, patien-
tia nostra! (Koliko časa bodeš
zlorabljal, o Catilina, našo potr-
pečljivost!)"

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Širom Amerike.

IZRODEK BOLNE PAMETI.

Chicago, Ill. — John Natchketa
so aretirali in zvezni komisar Foot
je zanj določil \$1,000 porokstva.

O Natchketu trdijo, da je vodja
"Samobrambene lige" in da je bil
že več tednov pod nadzorstvom.

Nauk te "lige" je bil baje ta-
le:

"Če si potrjen k vojakom in
moraš na Francosko v strelsko
jarko, tedaj ustrelj prvo svoje
častnike in nato se podaj Nem-
cem."

Natchke je baje tudi dejal:
"Če mene ubijejo v vojni, te-
daj je moj brat prisegel, da ubije
predsednika, če bo moj brat na-
del, tedaj jaz usmrtim predsedni-
ka."

Temu nasprotno pa pravi Na-
tchke "Registriral sem se 5. junija
in obtožba proti meni je krivi-
čna. Ne organiziram lige in je tu
di ne mislim organizirati. Pripa-
dam edino k "Družbi mladih kr-
ščanskih mož."

Če je Natchke res nameraval
kaj takega, kot mu podtikajo, te-
daj sodi v morišnico. Ravno v
strelskem jarku ne ve nihče, kdo
stoji poleg njega. Recimo, da se
Natchketu res posreči organizira-
ti tako ligo, ki ostane tajna. Ko-
liko časa pa ostane tajna, če ho-
če razkriti svoje članstvo? Že po
enem tednu bi bila njena tajnost
rakom zvižgant in žabam pet. In
če ni več tajna, ne more izvesti
več svojega načrta. Če pa ostane
tajna, bo prišel komaj na 20 tisoč
mož en Natchketovec. In kaj po-
tem? Nič! Kajti ena lastovka ne
prinese spomladi iz tega sledi, da
je Natchke na duhu bolan, če je
res organiziral tako ligo. Če ni or-
ganiziral take lige, je pa stvar čis-
to navadna mahinacija katerega
njegovih sovražnikov, ki mu je
nalašč hotel napraviti škodo.

MORALNEŽI V KAŠI.

Chicago, Ill. — Policijski načel-
nik Schuettler je obnovil ukaz
svojega prednika Healyja, da ne
sme nihče zapustiti obrežja v ko-
palni obleki.

Gd. Simanek se ni brigala za
ukaz policijskega načelnika in je
mirno šla po hodniku Park ave
v kopalni obleki, ko sta jo zagleda-
la policaja John White in John
Hayes, ki sta imela nalogo čuvati
moralo.

"Vrnite se k obrežju, če ne, po-
dete v zapor," je dejal policaj
White.

"Ne grem," je dejala gd. Si-
mauek.

Policaj jo je odpeljal k obrež-
ju, kjer se je morala preobleči in
na to jo je v policijskem vozu
prepeljali na policijsko postajo v
South Chicagu. Drugi dan je pri-
šla pred sodnika Hayesja radi ne-
spodobnega obnašanja.

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

Sodnik je policajem napravil le-
po pridigo. Rekel je:

"Policijske določbe niso posta-
va in ne bom naložil denarne glo-
be, če jih kdo krši. Mestne odred-
be do sedaj ne določajo, koliko
obleke mora kdo imeti na sebi, če
je na ulici. Če policija pričakuje,
da bo spolnjava njena odredba,
tedaj je treba, da pride v zakon-
sko knjigo. Obnašanje šteje in ne
obleke. Ceste in hodniki ki so
javna lastnina in mešani imajo
pravico hoditi po njih, če so oble-
čeni v krila, hlače ali kopalne ob-
leke, dokler se obnašajo dostoj-
no."

LOKOMOTIVA UDARILA V VLAK.

New York, N. Y. — Lokomoti-
va, na kateri ni bilo strojevodja
in kurjača, je udarila med St.
Georgem in Tompkinsvillom v
vlak Staten Island Rapid Transit
kompanije. Več oseb je bilo po-
škodovanih, toda nihče ni bil po-
škodovan smrtno.

KAKO JE Z DOVOZOM ŽIVEŽA.

New York, N. Y. — Oni dan so
bili železniški tiri tako zabasani
z vozovi v katerih je bilo strel-
ivo, da niso mogli pripeljati s'o
voz, naloženih s krompirjem v me-
sto.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Žalostno spridevalo za sposob-
nost naših železniških kraljev.

Poletne nepravilike v črevesju.

Razne nepravilike v črevesju te-
kom poletja nastanejo iz raznih
vzrokov; taka bolezen se lahko
pojaví v opasno, ali nevarno že
vsled majhnega slučaja nepreba-
ve. Pri tem je glavna in prva
stvar, da se črevesje izčisti slabih
snovi. Za to je pa znano Triner-
jevo ameriško zdravilno grenko
vino najboljše sredstvo. To vino
pomaga, če so že tudi vsa druga
sredstva odkrila, ali odpovedala;
to vino izčisti črevesje brez kak-
e bolečine; pri tem je tudi najbolj-
še zdravilno sredstvo pri glavobo-
lu, nervoznosti, splošni telesni sa-
losti itd. Cena \$1.00 v lekarnah.
— Trinerjev Liniment naj bi se
vedno jemal pri otiskih, otekli-
nah, revmatizmu, živčni bolezní
itd. Mr. Jos. Lihan je nam pisal
letos dne 1. julija iz Muskegon
Hights, Mich. sledeče pismo: "Jaz
sem imel hribet zatekel, da nisem
mogel premakniti rok; ko sem že
poskusil vsa druga zdravila, sem
kupil še Trinerjev Liniment. Čez
tri dni mi je že malo odleglo, čez
teden dni sem pa popolnoma okre-
val." — Cena 25 in 50c v lekar-
nah, po pošti 35 in 60c. Jos. Tri-
ner, izdelujoči kemist, 1333-1339
So. Ashland Ave. Chicago, Ill.
(Advertis.)

"POTREBUJEMO" — 100 — PREMOGARJEV —

Za delati v premogorovu Star
Junction, Fayette County, Penna.
Mi imamo zalagati 1000 koksovih
peči. Dosti vozov za odpošiljatev.
Dela se vsak dan, nobenih ner-
dov, ne stavke. H. C. Frickova
plačilna listina, katere je najvi-
šja v tej državi. Zasluzek je celo
od \$7 do \$8 dnevno in lahko tudi
več. Ni vode ne plina. — Premog
je 8 čevljev visok.
Mi imamo več slovenskih dru-
žin, kjer si lahko dobite stanova-
nje, tudi je družbeni komisarjat.
Dosti hiš (tudi za samece) po niski
ceni po \$2.00 od sobe, pet sobno
stanovanje se dobi za \$10.00 me-
sečno. Dobra pitna voda. Deset
sobna ljudska šola — višja šola
in cerkev. Kolinija šteje 700 hiš.
Mi smo dvakrat povišali plačo v
tem letu po 10 odstotkov vsako-
krat.
Pridite pripravljeni za delo.
Vzemite B. & O. železnico do Lay-
ton. Penna. ali pa pišite na naslov
Mr. M. H. McDonald, Star Junction,
Fayette County, Pa.
Washington Coal & Coke Comp.
Dawson, Pa.

OPOMIN.

Opozarjam vse one, ki mi kaj
dolgujejo, da se čim hitreje zglav-
ijo osebno ali pisмено in porav-
najo v najkrajšem času.

MARTIN JONTES

Boč 506 Livingston, Ill.

PRIPOROČAM SE

vsem Slovincem in Hrvatom za o-
bilen obisk. Pri meni je vedno do-
bra in točna postrežba. Ne po-
zabite svojega rojaka, ki oglašja v
listu "Prosveta".

JOHN MAURI

Main St. Livingston, Ill.

PRIPOROČAM SE

vsem rojakom za obilen obisk
moje
kavarne in restavracije
Dobra postrežba v vsakovrst-
nimi jedili. Moje geslo je "Lačne
nasititi". Pridite in gotovo boste
zadovoljni s mojo postrežbo. Pre-
pričajte se to je najglavnejše.
Martin Bora, 6034 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje
ljudstva. Ako se strinjaš z njeni-
mi idejami, podpiraj trgovce, ki
oglašajo v Prosveti. V zalogi i-
mam vse za vsakdanje potrebšči-
ne po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK

Hermine, Pa. . .

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal načrt za gl. urad

S. N. P. J. se priporoča Slo-

vincem za izdelovanje

staysbinkih načrtov.

Tel. Franklin 8601

TEL. NA DOMU AUSTIN 8608

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podporna Jzdnota

Izkorp. 17. junija 1907
v drk. Illinois.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, B. P. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEŽNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, „Wyo.“

POBODNI ODBOR:

Anton Hraat, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pletaršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETA":

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora
in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VERDEBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na na-
slov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

**ZADEVE PREPRIČLJIVE VERBENE, ki sta jih rekli prva in druga so-
stanca, se pošiljajo na naslov:**
ANTON HRAAT, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPINI, razprave, članki, naznanila itd., na "Prosveto" se pošiljajo
na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš., se pošiljajo

(Wade) (evanje is prve stran)

Za časa neznosne druginje

V LEKARNAH

CENA \$1.00

se mora vsakdo žuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vreden pregovor "Tako je naša pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprte, glavohol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravočasno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

Trinerjev Ameriški Eliksir iz Grenkega Vina.

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izboljša čreva, odstrani vse nadloge, se odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, kipe kri in želodec, ki se potem lahko obrani mnošči bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodcu, pri ženskih premenih življenja ali pri premožarjih v premožarskih okrajih itd. to zdravilo je priznano neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi prireditbami. Pripravljeno je iz grenkih rastlin, hlik in skorij neprecenljivo zdravniške vrednosti in čistega naravnega, močnega rdečega vina. Celo najbolj občutljiv želodec ga sprejme z lahkoto. — Cena \$1.00, v lekarnah.

TRINERJEV OBLIŽ

prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokljine, otekel in ohromel vrat, itd. zelo krepilno za utrujene mišice po trdnopolnem delu ali za utrujene noge po dolgi hoji. Cena 25 in 50c. v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

TRINERJEV OLAŠATELJ KAŠLJA.

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronhitis s saduho, itd. Cena ista kot za oblik.

Trinerjeva zdravila so dobila največje mogoče nagrade pri več mednarodnih razstavah: Zlati nagradi: Zlata kolajna — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

Jos. Triner

IZDELOVATELJ

1333-39 So. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

DOPISI.

Glencoe, O. — V predoru blizu postaje Glencoe, O. na progi Baltimore Ohio Railroad Co., je osebnost ubil neznanca žensko. Pri njej so našli uniško karto U. M. W. of America od njenega moža, ki je pred štirimi leti umrl. — Louis Brie, poročevalec.

Lowell, Ariz. — Gotovo je že znano rojakom in članom S. N. P. J., da se je tukajšnji štrajk izpremenil v pravo vojno stanje.

V četrtek 12. julija so zgodaj zjutraj začeli vsi oni, kateri nasprotujejo štrajku oboženi od nog do glave, izganjati nič hudega sluteče štrajkarje iz hiš, in kateri se ni hotel podati na delo, je bil priključen s surovo silo iti v živinske železniške voze in so jih odpeljali proč. Natlačili so 2500 oseb, moških žensk in otrok v 27 voz. Nekateri so morali iti tri milje daleč v Waven in tam toliko časa čakati, da je prišel vlak s katerim so jih potem odpeljali proč. Izgnali so vse, kateri se niso pokorili. Štiri osebe so ubite in več ranjenih. Sedaj se še prav nič ne ve, kaj bo z njimi. Strašne posledice kapitalističnega tiranstva!

Prihodnjost poročam kaj več.

Član S. N. P. J.

Farrell, Pa. — Vedno zasledujem v časopisih članke glede "Slovenske Lige" oziroma proti "Jugoslovanskemu odboru". Reči moram, da dokler bodo vladala med nami nasprotstva, ne bomo imeli svobodne Jugoslavije. Kar se tiče monarhije na slovenskem jugu, se popolnoma strinjam z dopisnikom A. S. iz Warren, O., ki je pisal v 156 številki "Prosvete". Popolnoma odkritosrečno mu moram prirediti, da kralji, cesarji, grofje, knezi in podobna svojati, ki se redi ob delavskih žaljih in kmetskih davkih, ne upada v sedanjem času drugam, kot da bi jih prodali v "second hand store", med staro šaro. Kar se tiče ameriške demokracije, upam, da bo imela Amerika odločilno besedo, da bo šlo čim vsi kronanji glav krompir okopavati. Kajti gotova stvar je, ako bi ne bilo v Evropi toliko kronanji hroščev, bi sedaj ne bilo takega krvavega vrtnosa in mesarjenja v starem kraju.

Započela se je že akcija glede osvoboditve Jugoslovancov in radi tega pozivljam vse Slovence, da se pridružijo tej vzvišeni nalogi. Slovensko časopisje pa pozivljam, da začne o tem razpravljati in vzbujati narod. Kajti časopisi so močna sila za narod.

V "Prosveti" št. 155 sem čital dopis Wm. Brunschwida, "Slovenec" hočejo imeti za žrtve", s katerim dopisom se popolnoma strinjam. In ravno tu je dolžnost in tudi naloga, da začne časopisi pojasnjevati ljudstvu današnji položaj in ga izobraževati v tem smislu. V starem kraju so se časopisi samo prepirali med seboj in pisali o "operacijah in klerikalizmu". Od klerikalnih časopisov tako ne moremo ničesar pričakovati, kajti ti so bili še vedno proti vsem, kar drugi časopisi priporočajo, pa naj si bo to ali ono. Radi tega želim, da bi se začeli nekoliko bolj baviti s tem delavski časopisi, ker od drugih se tako ne more kaj posebnega pričakovati. Delujejo naj na to, da se vresničijo proroške besede L. Tolstoja, katerih del se je že vresničilo, namreč, da l. 1925 ne bo batjuške s krono na glavi v Rusiji, strička na Dumažu, ne bo trpa v Berlinu in spleh nobene kronane glave, ki bi bila postavljena po milosti božji, ampak vsi narodi bodo srečni in zadovoljni; živeli bodo lepo v slogi med seboj in s predsedniki na čelu vlade. Takrat bo srečen tudi naš mili narod.

Marsikomu ni nič kaj po volji, da bi morali živeti z drugimi jugoslovanskimi narodi skupno v eni državi, v republiki. To sicer ni nič čudnega, saj so bili še nekateri, oziroma veliko število naših listov vedno v službi avstrijsko-turškega Herodeja. Marsikateri se pravi, da ne more živeti, ako t. ne bil pod avstrijsko vlado. Toda vsak pameten človek mora priznati, da bi bilo bolje živeti pod jugoslovanskim predsednikom v svobodni jugoslovanski republiki, v kateri bi narod sam odločeval o svoji usodi, mesto da drugi odločujoče o njem.

Naša domovina je še neizžepana v naravnih zakladih. V jugoslovanskih deželah so še velikanski

zakladi raznovrstnih rudnin, samo pridnih rok je treba in vsi ti zakladi bi prišli na dan, ko bi bila prava vlada. Stara domovina ina obilo kruha za vse svoje prebivalce. Streti moramo edino le kapitalistično-monarhistični sistem, ki nam je vladal in kateri je nas zatiral in prepodil z rodne grude. Ko smo bili še doma v starem kraju smo bili neizkušeni in še nismo imeli vpogleda v svet, nismo znali ceniti svoje rodne grude. Toda sedaj v vojnem času smo spoznali, kaj nam je domovina, ko smo videli, kako je lačni Italijan vdrl v naše pokrajine in opustošil prelepe slovenske vinograde in onečastil grob goriškega Slavčka. Ko so začeli grmeti topovi v naših pokrajinah, je prišla med nas mila slovenska deklica, katere ni imela na glavi krone in v njenih lasih se niso lesketali diamanti in ne biseri. V skromnem oblaku je prišla sem pred nas ter s solzami v očeh prosila pomoči, pomoči sirotam naše domovine. Ona nas tudi prosi, da bi jo rešili avstrijsko-turške sužnosti, da bi jo rešili pred grabežljivimi Italijani, kateri jej hočejo trgati pluća in iztakniti oči. Njen mili glas se razlega preko naših slovenskih naselbin. V njenih očeh odseva vse gorje, katero more prenašati in katero ji še preti. Ali se je ne bomo usmili? Ali bo njen glas, glas vpokličnega v puščavi? Ne, ne, tisočkrat ne! Moramo ji pomagati, in zaustaviti vse naše moči, da jo osvobodimo. Kajti ona je Slovenija, naša mila domovina. In naša sveta dolžnost je, da jo rešimo. Ne sme jo požreti nemško-avstrijski zmaj in ne ugrabiti lačni Italijani.

In ko bo rešena, ko bo pletla venec iz morskih rož Jadranskega morja in vpletala planinke iz Triglavu, katerega bo potem položila na grob junaku, ki jo je rešil v oči od tiranov, takrat bo prišla tudi med nas in se radovala z nami. In srečen bo tisti čas...

Naznanjam vsem rojakom, vsem zavednim Slovincem v okolici, da se vrši 29. julija popoldne ob dveh seja prejšnje "Slov. Lige" v slovenskem društvenem domu. Vabimo najljubše vse zavedne rojake, da se te seje polnoštevilno udeležijo, ker imamo na dnevnem redu veliko važnih točk. Želim, da bi se rojaki po drugih naselbinah zdramili in začeli prirejati shode in razpravljati o tem. Rojaki, ura je dvanaeset, radi tega vsi na delo!

Frank J. Kramar.

Vifden, O. — Akoravno mi razmere v tej naselbini niso dosti znane, vendar se moram nekoliko oglasiti. Slovenci, naseljeni v tej naselbini, se prav dobro razumejo med seboj in imajo dva podporni društva, katere lepo napredujejo. Veliko zanimanje je tudi za socializem in so ustanovili slovenski socialistični klub, kateri tudi dobro napreduje. Iz vsega tega se razvdi, da se vsi rojaki zanimajo za delavsko stranko, kar je sedaj jako potrebno, posebno še v teh časih, v katerih se nahajamo.

Kakor je vsa okolica zelo prijazna, tako so tudi Slovenci. Radi tega se vsem skupaj lepo zahvaljujem za njih naklonjenost, posebno pa še sodrugu Štempiharju, kateri me je jako lepo sprejel in me spremil po naselbini ter mi pomagal agitirati za "Prosveto", katero so skoraj vsi naročili, svoj prvi delavski dnevnik, razen nekaterih, kateri še čakajo na vstajenje ranjkega "Narodnega Vestnika". Pozdrav vsem zavednim Slovincem in Slovenkam v tej naselbini.

Louis Zakrajšek, zastopnik "Prosvete".

Glencoe, O. — V zadnjem času so začele premogarske družbe zelo oglašati v časopisih, da potrebujejo premogorje in da se v dotičnih premogokopih zelo dobro zasluzi.

Toda, kakor sem jaz prepričan, je to samo "bluff" premogarskih baronov. Ne verjamem, da bi sedaj primanjkovalo delavcev. Seveda primanjkuje takih, kateri so pripravljeni delati pod vsakimi pogoji in za vsako plačo. To jaz rad verjamem. Kajti pred vojno, ko je bil dotok novih delavcev iz Evrope velik, so lahko kapitalisti izbirali, kolikor so hoteli, toda sedaj je pa to prenehalo.

Premoga primanjkuje vseh sod, ravnotako tudi železniških vozov. Kakor se čuje, je v zvozdni Ohiji le malo premogokopov, ki bi obratovali vsak dan. In ravno danes, ko to pišem, eden pre-

mogokop stoji že dva dni. V Belaire, O., so pa vsi tri polni železniških vozov za premog, premogokopi pa počivajo.

Premog se je podražil in se še draži, ker so delavcem plače zvišali. Ko bi se premog samo toliko podražil, kot so zvišali delavcem plače, bi ne bilo vredno pisati da se je podražil.

V West Virginiji in v Westmorelandu, Pa., premogokopi obratujejo vsak dan in nekateri premogorji zaslužijo čez sto dolarjev na dva tedna. Tako pišejo, in ako jih zaslužijo, jih tudi krvavo.

Že star premogar sem, pa ne verujem, da bi mogel kdo v unijskem premogokopu pri nakladanju premoga zaslužiti pošteno v sedanjih razmerah in pri sedanjih plačah pri osemurnem delavniku čez sto dolarjev. Ko bi delavec imel dovolj vozilov na razpolago in ako bi zaslužil čez 70 dolarjev, bi bilo že pretirano.

Poznam nekega Poljaka, ki je naložil 16 vozilov, ker jih je imel na razpolago in je bil tako utrjen in pretegnjen, da je moral iti za dva tedna v bolnišnico in potem je bil dva meseca nesposoben za vsako delo. 16 vozilov naložiti, kateri vsak drži dve toni in pol, presega že vse meje. Osem dolarjev na dan zaslužiti, potem pa dva meseca biti bolan, pa že raje zaslužim polovico manj in sem zdrav.

Seveda v Westmorelandu, Pa., in v West Virginiji premogorji še niso organizirani in delavci lahko delajo, kadar hočejo, tudi noč in dan in je vedno dovolj vozilov na razpolago. Vsak lahko naloži v 24 urah 25 vozilov. Paznika tako nimajo nobenega pri tehtnici in zakaj ne bi premogarska družba dala vseh ugodnosti svojim delavcem. Ako se pa zna kdo rudniškemu bosu priljubiti, da mu na plačini dan stisne kak desetak v roke in posebno, ako je še oženjen, pride boss sam na dom in je postrežen kot "ta mal" bog v nebesih". Znosijo mu vse na mizo, kar le imajo v hiši. Potem ni čudno, ako zaslužijo čez sto dolarjev na 14 dni, kar pa že ni več človeško.

V tukajšnji naselbini je nekaj rojakov, kateri so pri pijači najbolj "kajti". S svojo učenostjo hočejo vse prekositi in pripovedujejo, kaj bi bilo vse dobro za društvo, narod itd. Toda, kadar je pa treba v resnici kaj potrebnega ukreniti, pa nasprotujejo. Zadnjič se je pripetil tak slučaj.

Ne razumem, da so nekateri delavci še vedno zvesti hlapeci kapitalistov in ne marajo razumeti, da je treba kapitalistični sistem ovrgeti in da se je treba radi tega organizirati in na volilni dan z glasovnice v roki streti kapitalistične okove, v katerih je sedaj delavstvo vklejeno. Dokler pa tega ne bo delavstvo naredilo, ga bo pa kapitalistični jarem vedno bolj in bolj žulil.

Nace Zlemberger.

Meadowlands, Pa. — Malokdaj se kaj sliši iz te prijazne naselbine. Kar se tiče delavskih razmer, ne morem nič povoljnega poročati. Večina premogokopov v tukajšnji okolici obratuje od tri do pet dni v tednu. Vzrok tega je menda pomanjkanje železniških vozov za premog. V tukajšnji okolici je naseljenih že precejšnje število Slovincov in živimo lepo v slogi medsebojno. Ako se pa sklepa za kak skupen nastop, za kako skupno stvar, pa seveda gre bolj počasi in težko. Nekako pred enim letom je bila sklicana skupna seja vseh tukajšnjih podpornih društev, da bi zgradili nekakšen skupni društveni dom ali "Slovenski Narodni Dom", katerega smo jako potrebnili in bi bil vsem tukajšnjim Slovincem v veliko korist. V tukajšnji naselbini imamo štiri podporna društva, ki spadajo k raznim jednotam in zvezam in slov. socialistični klub št. 182. Vsa ta društva obdržavajo sedaj seje in prirejajo veselice v tujih dvoranh. Toda radi nesloge se je vse razdrla. Ko bi pa imeli svojo lastno dvorano, bi se ne bilo treba zatekati v tuje prostore in bi se zbirali v lastnem prostoru. Razven tega bi si še lahko omislili čitalnico, katere bi nam bila tudi v veliko korist in sicer gotovo bolj kot pa zabava pri bari.

Pred par meseci se je tukaj ustanovil slov. klub št. 182 in upam, da mu je obstanek zagotovljen, ker je že precejšnje število rojakov, ki se zavedajo svojih delavskih dolžnosti. Toda obnemem pa je tudi še nekaj rojakov, kateri se ne zavedajo tega in nimajo

še nikakršnega pojma o socializmu in to ravno radi tega, ker premalo čitajo delavske časopise. Ako vprašam, koga, zakaj da ne pristopi k slov. klubu, odgovori, da ne bo plačeval tisti kvoder na mesec, ker ne dobi nobene podpore. "Saj sem socialist, saj ne verjamem v Boga! itd." Toda rojaki, tak odgovor je presneto slab. Tak človek ni noben socialist, kateri le zabavlja čez vero in duhovne, na dan volitve pa voli kapitalistične kandidate. Socializem se ne bori proti veri, ampak proti zlorabljeni isti v politične namene. Radi tega je jako nesmiselno in tudi bedasto, ako kdo govori in zabavlja čez vero in pri tem se pridruža: "Jaz sem najboljši socialist", to da ko pride dan volitve, pa lepo glasuje za kapitalistične kandidate. Pravi socialist ne bo nikdar direktno zabavljal čez vero, ampak nasprotoval pa bo vedno, ako se vera zlorablja v politične namene. Kajti vera nima nobenega stika s politiko, vsaj tukaj v Združenih državah ne. Radi tega bi imel vsak sodrug bolj hvaležno delo, ako bi mesto zabavljanja pojasnjeval svojemu tovarišu pomen socializma z mirno in trezno besedo in pridobival rojake zanj.

Ako nekaterim rojakom priporočam delavske časopise, odgovore, da mu list ne bo nič koristil in da mu ne bo nič dal, ako ne bo delal. Toda nobena stvar ni tako koristna delavcu, kot so ravno pravi delavski časopisi. Kdor pa zno prebira delavske časopise, bo kmalo prišel do spoznanja, kakšne krivice mora prenašati od strani kapitalizma in podučil se bo, na kakšen način se najlažje reši kapitalističnih verig. Radi tega priporočam vsem rojakom, da se naročijo na delavske časopise in jih pridno bero. In ako se bode tudi ravnali po tem, kar vam priporočajo in ako bode izpolnili na dan volitve svojo dolžnost, bo bodo sedanje razmere takoj predrugačile. Sicer je dolžnost vsakega delavca, da je naročen na delavske časopis in da ga podpira. Pogledjte kapitalistične časopise in kapitaliste. Kako kapitalisti podpirajo svoje časopise, ki vedno pišejo v njih korist, koliko pa delavci skrbje za svoje časopise? Veliko delavcev je še, mesto da bi se naročili na njega in ga podpirali, ki še zabavljajo in še druge svoje tovariše odvrčajo od tega. Ali ni to zaslepljenost? Na ta način lahko kapitalizem izkorišča delavstvo, ker vidi, da ni solidarno in da še takorekoč proletariat indirektno podpira to izkoriščanje. Ko bi bili delavci tako solidarni, kot so kapitalisti, bi bile razmere drugačne. Ko bi se vsi delavci združili in odločno nastopili proti svojim izkoriščevalcem in to namreč na dan volitve, bi se zgodilo kot se je v Rusiji, kjer se je delavstvo združilo in ima sedaj prvo besedo v dumi oziroma vladi. Tukaj je pa še tista prokleta nesloga, da že začnejo nekateri delavci podirati in to že pri temelju, ako začne kdo kaj zidati. In radi tega se vsaka stvar takoj v začetku ponesreči. Kdaj bo še delavstvo izpredeležalo? Kdaj bo prišel oni čas, ko bo vihrala rdeča zastava po vesolnem svetu, kot sedaj vihra v Rusiji...

Tukajšnji slov. soc. klub št. 182 je priredil svojo plesno veselico dne 4. julija, katere je bila jako dobro obiskana. Radi tega se člani kluba najtopleje zahvaljujemo vsem vdeležencem, posebno pa slovenski godbi "Aleksander" iz Canonsburga, sodrugom kluba št. 118, društvu "Postojnska jama" in sodrugom iz Lawrence, Saigen in Bishop, kakor tudi vsem rojakom iz Meadowlandsa in okolice. Ravnotako se tudi lepo zahvaljujemo onim, kateri so nam želeli nasprotno.

Tony Semee.

Girard, O. — Že dolgo čas ni bilo nič slišati o "Slovenskem Domu" v Girardu, O. Marsikateri že misli, da smo zaspali in na vse pozabili. Sedaj imamo toliko dela, da nismo imeli nič časa, da bi se kdo oglašil s kakšnim dopisom. Meseca aprila smo zasidili prvo lopoto v zemljo in sedaj je prvo nadstropje dodelano. Pogodba je narejena, da mora biti stavba gotova do prvega septembra in upamo, da bo.

Slavnostna otvoritev se bo vršila tretjega septembra, t. j. na "Labor day". Ta stavba bo najkrajše v Girardu, O. in bo v ponos vseh slovenskih naselbin. Ko bo stavba gotova in popolnoma končana bodo znašli vsi stroški \$25.000, česar se pa ne ustrašimo,

ker vsi dobro vemo, v kako korist bo vsem Slovincem v tukajšnji naselbini. Kar se tiče "Slovenskega Doma" vlada lepa sloga in nihče ne more v tem oziru napraviti razprtije in ako bi tudi prišel sam nemški kajzer. Spoznali smo, da v slogi je moč.

Že sedaj opozarjam vse Slovence v okolici, da naj pridejo na dan slavnostne otvoritve v Girard, O. in naj si ogledajo krasno stavbo. Poslojpe stoji na glavni cesti in poulična železnica vozi ravno mimo. Seneo bodo pa delale štiri slovenske breze. Kdorkoli pride in karkoli bo zahteval ta dan, z vsem bo postrežen. Za mir. Gajzlov "luftäif", smo pripravili poseben prostor, da bo na varnem, ker z gotovostjo računamo, da nas bo ob tej priliki obiskal.

Opozarjam vse delničarje, da se vrši 22. julija glavna seja v navadnih prostorih in da se vdeležijo te seje vsi, ker imamo na dnevnem redu več važnih točk. Imamo še nekaj neprodanih delnic in želimo, da bi še dotični Slovenci prišli k seji, kateri še nimajo nobene delnice. Slovenski dom bo v korist vsem Slovincem brez razlike mišljenja in stranke. Zraven tega bomo pa še ponosni, ker to bo najlepša stavba v vsi naselbini.

Jožef Cekuta, tajnik.

Butte, Mont. — V tukajšnji naselbini je kruta smrt ugrabila rojaka in brata društva "Slovensko Hrvatska Sloga", št. 207 S. N. P. J., Matija Gašparac. Pokojni brat je umrl 28. junija t. l. Tukaj zapušča soproga Katarino Gašparac in v Roslynu, Wash. brata Steveta.

VABILO NA PIKNIK

kategora prirede skupno

Slovenski socialistični klub, Socialistični Pevski zbor "Naprej" in Slovenska čitalnica, Milwaukee, Wis.,

V NEDELJO DNE 22. JULIJA t. l.

na Kušljanovi farmi, na Rawson Avenue,

(Rawson Ave. Sta. in Chicago-Milwaukee električne železnice.)

Prijatelji petja, izobrazbe, napredka in svobode ter sovražniki velikega mestnega hrupa so najljubnejše vabljeni, da se množestveno udeležijo tega izleta. Vabi odbor!

VABILO NA PIKNIK

kategora priredi

VABILO NA VELIKI "IZLET" (piknik)

kategora priredi

DRUŠTVO "NARODNI VITEZI" št. 39. S. N. P. J.

V NEDELJO DNE 29. JULIJA 1917

v Garden City Grovu, v Riverside, Ill. (ravno tam kot lansko leto.)

Začetek ob 10. uri dopoldan in bo trajal pozno v noč.

Igrala bo izvrstna unijaka godba; dobra in točna postrežba v vsakem oziru; prave domače KRANJSKE KLOBASE bodo za prigrizek na razpolago.

Delile se bodo nagrade najboljšim keglavcem in sicer \$3.00, \$2.00, \$1.00 in še več drugih tekem in mnogo kratkočasne zabave.

VSTOPNICE V PREDPRODAJI 15c, PRI VHODU 25c.

Najljubnejše vabimo vse Slovence in Hrvatje iz Chicaga in bližnje okolice, da se množestveno vdeležijo tega piknika.

Za dobro postrežbo bode skrbel

ODBOR.

Opomba: Vzemite vsako karo na zapad in se presedite na Ogden karo do 52 Avenue in tam pa na Berwyn-Lyons karo, ter istopite dva bloka pred Desplaines River. Tam boste videli naš napis in katipot var bode spremlil v krasni vrt.

Vabilo na javni ljudski shod

kategora piredi

društvo "Postojnska Jama" št. 138 S. N. P. J.

V SVOJI DVORANI V CANONSBURGU, PA. dne 29. julija t. l.

Program bo zelo zanimiv in izvanreden.

Začetek bo ob 2. uri popoldan.

Na shodu bode igrala domača godba izbrane komade:

Marsalezo, Star Spangled Banner in Hej Slovani. Govorili bodo razni govorniki.

Sodrug Dahilton Clark iz Washington, Pa., bo govoril v angleškem o vojnem uprašanju in njega posledicah.

Sodrug Etbin Kristan iz Chicaga, Ill., bo govoril v slovenskem o Jugoslovanskem uprašanju.

Po končanih govorih sledi splošna zabava. Na razpolago bode vsakovrstnega prigrizka, kar se pa tiče zažnje, se bomo ravnali po stari navadi.

Najljubnejše vabimo vse slovensko občinstvo vsa društva iz bližnje okolice, da nas gotovo polnoštevilno posetijo in s tem pokažejo, da se skupno zavedamo bodočih potreb za osvoboditev proletarijata, delavstva. Pridite vsi do zadnjega, kliče

ODBOR!

VELIKI SLOVENSKO-ANGLIŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov. angl. slovnice, slov. angl. razgovore na vsakdanje potrebe, navodila za angleško pisanje, splošna anglijska pisma in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga dodatno največ slov. angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priložnost angličtine in ne bi smelo biti slovenskega naseljence ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okorno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobila pri

V. J. Kubelka,
633 W. 146th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

SE PRIPOROČAVA

Martin Jontes in Louis Rack va-
bita vse Slovence in Hrvate na
obisk. Točna in dobra postrežba.
Main St. Livingston, Ill.

CAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesečno na 36 straneh
in velja za vse leto \$2.
Cas, 2711 S. Millard Ave.
Chicago, Ill.

**Piše Gregor Korobač
pl. Gajžla.**

Dolgo nisem hotel verjeti, da
smo Slovenci eden najnaprednej-
ših slovanskih narodov. zdaj pa
verjamem. Komaj dve, do tri de-
setletja šele živimo v veliki ame-
riški republiki, pa smo že prišli do
zaključka, da bi bila tudi za Ju-
goslovane republika skoro bolj-
ša kot čika Pero, Nik ali pa Nan-
de Dolgonosi; da o Koru niti ne
govorimo. "Nazadnjaški Kitajci"
in "barbarski" Rusi so nas sleer
nekoliko prehiteli, pa na to se ne
gleda, ker njih je par sto miljo-
nov več. Nas je pamet srečala še
le nekako popoldne, a boljše je
vseeno tako, kakor pa da bi se nas
popolnoma izognila. Tudi pri nas
se je končno pokazalo, da nam še
kipi nekaj rdeče revolucionarne
krvi po žilah in da se še ni vsa
izpremenila v črnorumenjeno brozgo.
Zavžigal sem maršeljro, vzel že-
litar rdeče barve in naslikal na
krvnilo mojega lučstifa velik na-
pis: America first. Jugoslovanska
republika — second! Nato sem
pokleknil in se slovesno pridružil,
da hočem vse črnorumenjake, ki
želijo dati kri za vero, dom ce-
sarja, zastoj prepeljati v galske
zakoze, kjer jih bodo ruski mučniki
s poslednjim oljem namazali. V
tem je mežnar zavril pol dne in
jaz sem se spustil v polemiko s
silno trdovratnim "sirloin stea-
kom". Po vročem boju se mi je
aneksija vendar posrečila. — Po
kosilu sem poletel do najbližje
postaje za brezžični brzojav, ho-
teč sporočiti prijatelju Bing-
Bengu, da je tudi na slovenskem
zelniku ozelenelo drobno republi-
kansko seme. Naslov sem napravil
kot po navadi: Bing-Bang Eq.,
lastnik največje tovarne Honk-
Honk, Republika China. Za nekaj
minut pa prileti brzojavka nazaj
s sledečo pripombo na koverti:—
"Republike Čajne ni več, ker je
Njegovo devetletno Velikanstvo
spoznalo, da je bolj pametno, kot
vseh 400 milijonov ostalih Kitaj-
cev in vzele vladne vajeti v svoje
roke. Čajna je torej zopet cesar-
stvo". Prečrtam in popravim na-
slov v toliko, da se je glasil "ki-
tajske cesarstvo", mesto "repub-
lika", nakar brzojavko zopet od-
pošljem. V četrt ure priredi zopet
nazaj z opombo, da je cesarstvo
še prenehalo na Kitajskem in da
imajo zopet republiko; naslov je
potemtakem zopet nepravilen. Kot
vzrok spremembe je bila navede-
na milost božja, katera je baje
mlega cesarja zapustila, ker so
čimrji gnezili tam, kjer bi morali
biti košati brki.

Naveličan popravljenja sem vr-
gel vrnjeno brzojavko v koš in
odplul deli v Chicago na State
Str. obiskat mojega prijatelja
Budekrova, ki je po poklicu klobu-
čar. Mož je med časom, kar se
nisva videla, postal dvorni zalo-
žnik skoro vseh evropskih dvorov.
Pomeril je klobuk španskemu Al-
fonzu, avstrijskemu Kotlu, prus-
kemu Vilčku, laškemu Viku in še
celi vrsti drugih veličastev. Naj-
bolj čuden klobuk je naročil Nan-
de koburški; imel bo spredaj ne-
kako marelec, da bo kolikorliko
protektan tudi njegov klafterski
nos.

Krone začenjajo prihajati iz
mode in veličanstva se bodo mo-
rala navaditi na plebejske klobu-
ke. Vsekakor je dobro znamenje,
da so možaki začeli misliti na pri-
hodnost.

Na praznik vseh Urhov izko-
pal sem bojno sekuro in zakrma-
ril proti Clevelandu, mestu bo-
lanske kapljice in prelestnih
nimf. Ko sem pristal na svete Klare
cesti, namazal sem se z bojnimi
barvami in šel iskati Jankota Ro-
gljatega pl. Rogača, ki zlorablja

moj patent. Za óngavim fencem
sva se sešla.

"Ti," sem mu rekel, "zakaj pa
izkoriščaš moj patent," sem mu
rekel, "ali ne veš, da imam jaz
patent na solnčne rože?" sem mu
rekel.

"Jaz ti nisem rekel in nihče
drugi ti ni rekel, zdaj se pa za-
govarjaj", sem mu rekel.

Janko Bogotaj pa se poredno
zasmeje in pravi:

"Veš kaj, Gajžla, najboljša je,
da tisti tvoj patent na solnčne
rože prostovoljno prepustiš komu
drugemu."

"Tako, zakaj pa?" se zavra-
mam jaz.

"Well," odgovori mi Janko,
"vidiš, ko je bil Kristus toliko
star kot si ti, je že ves svet odre-
šil, ti pa še nisi odrešil niti ene
same solnčne rože..."

Zarudel sem do useš, a naredil
sem se kot da ne slišim, nakar
sem previdno zavil okrog fencu in
domov proti Ciceru. Medpotoma,
ko me ni nihče slišal, sem pa na
ves glas žingal tisto znano Oto
Zupančičevo:

"Pa so šeptali, da me nima
rada:

"Ej ušla ti je", a kaj,
Ni li to navada?

Jaz sem star in grd—
Ona lepa mlada..."

Kljub vsem zatirjevanju pa me
Jankotova opazka peče in skeli in
domišljam si, da sem jaz tisti, ki
je krvavo gajžlan bil.

Gajžla.

Zastopniki za "Prosveto."

Naši lokalni zastopniki so vsi druš-
veni tajniki in tajnice.

Potem so še naši lokalni zastopniki:

Mike Placho za državo Arizona.

Frank Gorenc za državo Arkansas.

Jakob Sheber za San Francisco in
Oakland, Cal.

Frank Mrgole za Chicago in Cicero,
Illinois.

Frank Udovich, za Chicago, Ill.

Louis Pogorelec, Granite City, Ill.

Joseph Mostar za Staunton, Ill.

Andy Spragar za srednji Illinois.

Saljak Anton, za Franklin in okoli-
co, Kans.

Frank Wegel za Kansas.

Jos. Ark, za Brosey Hill, Kans.

Jos. Mihelich za Greenlaid, Mich.

Jakob Varoga za Ely, Minn.

Max Martz, za Suhl, Minn.

Jos. Kosina za Aurora, Minn.

Jacob Ambrošič za Eveleth, Minn.

Martin Champa in Frank Klus za
Chisholm, Minn.

Ja Cleveland, Ohio.

Peček John.

Brice Louis.

Foljšek Leo.

Pečenko Louis.

Petan Anton.

Vinc. Zure, za Akron, Ohio.

Frances Martinjak, J. Zupanc in
Math Petrovich, Collinwood, O.

Za državo Pennsylvanijo so:

Anton Petan, Louis Virant, J. Ter-
želj, Rudolf Ograjenšek.

Jožef Ambrošič za Cannonsburg,
Pa.

J. Serčen, za Claridge, Pa.

F. Stegovac, za So. Burgettstown,
Penn.

Louis Hribar, za Bessemer, Pa.

Pavček, Joseph, za Forest City, Pa.

John Pieteršek za Morgan, Pa.

Fr. Zerovec za Kenosha, Wis.

Albert Hraat in John Keber za Mil-
waukee, Wis.

John Miklich, Sheboygan, Wis.

Fr. Čandek za West Allis, Wis.

Jos. Leskover za Racine, Wis.

F. S. Taucher za Wyoming.

Splošno potovalni zastopniki so:

Jos. Hočvar, R. Pieteršek in M. Krainz.

Louis Zakrajšek.

Frank Ahlin za državo Pa., W. Va.,
Md. in N. Y. in v splošno.

Tople priporočamo vse naše zastop-
nike čitateljem, članom in vsem slo-
venskim rojakom, da jim grade na
roke. Vei ti so pooblaščenih nakirati
naročnino in oglašje, ter dajati potr-
ditelja naročnikom.

RAD BI IZVEDEL

za naslov mojega prijatelja An-
dreja Zelko iz Narina pri St. Petru
na Krasu. Uljudno prosim vse ce-
njene rojake, če kdo ve za nje-
gov naslov, naj mi ga blagovolji
naznaniti ali pa naj se mi sam ja-
vi, za kar bom vsakemu zelo hva-
ležen. Moj naslov je: **Joseph Kna-
felc, 505 Jackson Str. Conneant,
Ohio, (July 18-25.)**

FARMA NAPRODAJ

Lepa prilika se nudi onemu, ki
želi prijetno življenje na kmetiji,
katere obsega 160 akrov, 50 akrov
je obdelanega in drugo je pa lepa
bosta. Nova 6 sobna hiša in vse
drugo potrebno poslopje, dobra
pitna voda in svež zrak. Oddalje-
na je le 4 milje od Zefeznice, v
Ripley County, Mo. Natančna po-
jasnila daje **George Plahutnik,
Box 111, Nokomis, Ill.**

James F. Stephens,
predsednik.
Christian E. Wallock,
I. podpreds.
Emmanuel Beranek,
II. podpreds.
Adolph J. Krusa,
blagajnik.

Bankovski svet:
Michael Zimmer, predsednik
Emmanuel Beranek, I. podpreds.
Dr. Anton Beranek, II. podpreds.
John Fucik
A. V. Geringer
John C. Krusa
James F. Stephens
C. R. Wallock

AMERICAN STATE BANK
1896-27 Blue Island Ave., blizu 18-ste ulice,
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitok . . . \$500, 10.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zvečer
vse druge dneve pa do 5½ popoldne

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče od-
storno stalno ceno. Pošljali bomo denar še nadalje po najnižji
tekoče vrednosti kron. Uprašajte, ali nam pa pišite za ceno.

Večje svote še po nižjih cenah.

Pošljamo denar v stari kraj in jamčimo
da se pošteno izplača ali pa Vam vrne

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico v
grebu in njenimi podružnicami.

Pošljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo
in Francosko.

Govorimo vse slovanske jezike.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne da-
va." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še
zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.

Vsak človek mora paziti in hraniti, ko le to je edina pot, ki
vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko
ceni kot temeljni kamen poslopja za katerim vsaki stremi. Dobro
je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Znaš do zra-
pogača: kamen na kamen palača". Najtežje je početak ali brez
početka ni nikdar ničesar. Zatorej prihitite vlagati vaš denar le
danes, ampak pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z
vloge enega dolarja dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3%
obresti od njega.

Pošljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.

Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v za-
jem varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po
vojni.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Kapital, vloge in prebitok znaša nad \$6,000,000.

Edina Slovenska Tvrška

Zastave, regilije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in po-
dale prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošljamo zastonj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, polj-
skem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša po-
sebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — —
"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

FRANK STONICH

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim roj-
kom izrom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verige,
prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve
vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priviske, broške raznih jedrot in svet.

FRANK STONICH

7 W. Madison St., Savings Bank Bldg., Rm. 605, CHICAGO, ILL.

ST. CLAIR AV. JEWELRY

JOSEPH MARINČIČ, lastnik.

5805 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Slovenska trgovina s urami, zlatnino, brilanti, Columbia gram-
ofonske plošče različnih jezikov, sprejemam v popravilo ure, zlatnino
gramofone vse kar se tiče te stroke, delo jamčim. Kadar želite kupiti
uro, zlatnino ali gramofon uprašajte mene za ceno, stane vas samo 20 pe-
nosti, prihranite si stem dolarje. Ne pozabite geslo "svetlo svetlo"
Se priporočam. **JOSEPH MARINČIČ, zlatar, 5805 St. Clair Ave.**

The William Sitter Co.

Edina slovenska inkorpo-
rirana zlatarska tvrdka.

6120 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio.

Velika zaloga finih ur, zlatnine in
srebrnine, grafonov in plošč v vseh
jezikih.

Naša posebnost dvostranske plošče,
7 palcev velike. Pišite po cenik.

Pri nas se dobijo denarne nakazni-
ce (Money Orders) po isti ceni kot
na pošti.

OPOMBA:—Naši zastopniki se morajo izkazati z
našimi listinami, drugače jim ne verjemite, ako se
predstavijo, kot taki.

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, po-
tem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se na-
ročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne
novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za
celo leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi
društveni tajniki in še drugi pooblaščenici. — Naslov
za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

J. S. JABLONSKI, Fotograf

6122 St. Clair Ave. : : : 2302 Professor Ave.
CLEVELAND : : : OHIO

ROJAKI! --- SLOVENCII! ---

Cenjenemu občinstvu v Clevelandu in drugod priporočam mojo veli-
ko zalogo vsakovrstnega pohištva, orožja, peči in vse kar spada v to
stroko.

V obdobju zadovoljnost vedim trgovino še nad 13 let, blago raspoli-
žam na željo odjemalcev na vse kraje Združenih držav.

Na raspolago največji slovenski pogrebni zavod, avtomobili za kon-
tovanje in v druge svrhe. Telefon: Ohio State Princeton St. 1381 in
Bell Rosedale St. 1881.

POGREBNIK IN TRGOVBO

Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave.
podružnica na 6017-19 St. Clair Ave., CLEVELAND, OHIO.

5000 DELAVCEV

moramo preskrbeti s najboljšimi oblekami, katere izdelujemo sami po
naročilu, kakor tudi s tovaraliskimi izdelki po primernih cenah. Naj-
lakrejšje se priporoča

SLOVENSKA TVRDKA

JOHN GORNIK

6105 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Tvrška

Belaj & Močnik

6205 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Velika zaloga najnovejše mode
panamskih slammikov in drugih
v zalogi.

Kakortudi spodnjega letnega
perila, svilnatih srajc, kravat,
nogavic, ovrtnike, itd.

Vsak, kateri pride k nam v tr-
govino je točno in solidno postrežen.

Krojačnica prve vrste.

Dajemo opeke S. N. Doma, Cleveland, Ohio.